

Los retos del federalismo y el sistema autonómico español

Ira. 04 - Ira. 05 2023

Kod. D14-23

Mod.:

Aurrez aurrekoa

Edizioa

2023

Jarduera mota

Uda Ikastaroa

Data

Ira. 04 - Ira. 05 2023

Kokalekua

Miramar Jauregia

Hizkuntzak

Gaztelera

Balio akademikoa

20 ordu

Antolakuntza Batzordea

Fundación
BBVA

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

Azalpena

Uda Ikastaroan sistema federalek, oro har, eta federazio jakin batzuek, bereziki, krisi pandemikoari nola aurre egin dioten eta esperientzia honen ondoren sistema federalek zein erronkari aurre egin behar dieten aztertuko da. Azterketa horretatik abiatuta, Espainiako sistema autonomikoak aurre egin beharreko erronkak aztertuko dira, bai eta federazio jakin batzuetan eta, oro har, herrialde federaletan izandako esperientziak Espainiako sistema autonomikoaren beharrezko bilakaerari aurre egiteko inspirazio-iturri gisa nola balio duten ere.

Boterea banatzeak bere erabakiak hartzeko autonomia eskatzen du, baina, aldi berean, lankidetzeta eta ko-gobernua eskatzen ditu, Estatuaren zati gisa lehentasunak ezartzeko, lankidetzan aritzeko eta erabaki bateratuak hartzeko. Azken mendeko bi krisi ekonomikoek, osasun-krisiak, klima-erronkek eta erronka demografikoek, besteak beste, erakunde-egitura eta funtzionamendu-modua jarri dituzte ispiluaren aurrean. Herrialde gehienetan egitura egokitu egin da Konstituzioan edo Estatutuan egindako erreformen bidez, baina gobernuen arteko egituren funtzionamendua ere eraldatu egin da. Horrela, lankidetzeta ez-presentzialerako aukeren hedapenak edo sare sozialen erabilerak komunikatzeko moduak aldatu dituzte.

Helburuak

Espainiako sistema autonomikoak dituen erronkak aztertzea, sistema federalen bilakaeraren argitan, oro har, eta, bereziki, Espainiako sistemarentzat bereziki esanguratsuak diren sistema federalen bilakaeraren argitan, egitura federalen ezaugarriengatik edo juridikoki eta politikoki egituratzen duen gizartearen berezitasunengatik.

Lankidetzeta

Programa

2023-09-04

09:00 - 09:15	Registro
09:15 - 09:30	Jardueraren zuzendaritzaren aurkezpena Alberto López Basaguren UPV/EHU - Director Ainhoa Novo Arbona UPV/EHU Maite Barruetabeña Zenekorta Instituto Vasco de Administración Pública - Directora
09:30 - 10:00	“Los retos de los sistemas federales tras la pandemia” Patricia Popelier University of Antwerp
10:30 - 11:00	“Los retos del sistema federal en Alemania” Karl-Peter Sommermann. Universidad alemana para las Ciencias Administrativas
10:30 - 11:00	“Los retos del sistema federal en Canadá “ Francisco J. Romero Caro Eurac Research
11:00 - 11:30	Mahai ingurua: “Debate sobre las intervenciones” César Colino Camara UNED (Moderatzailea)
11:30 - 12:00	Pausa- café
12:00 - 12:30	“Los restos del sistema autonómico en España” José Tudela Aranda Fundación Manuel Giménez Abad / Universidad de Zaragoza
12:30 - 13:00	“Las relaciones de cooperación intergubernamental. De la experiencia de la pandemia hacia el futuro. “ María Isabel González Pascual Universitat Pompeu Fabra / Ministerio de Política Territoria
13:00 - 13:30	Debate sobre las intervenciones
17:00 - 18:30	Mahai ingurua: “Diálogos sobre el presente y el futuro del sistema autonómico “ Lourdes Pérez Rebollar Agencia Colpisa (Grupo Vocento) (Moderatzailea) Ximo Puig Partido Socialista del País Valenciano. - Secretario general

2023-09-05

09:30 - 10:00	“ Sistema autonómico y Estado de bienestar en España: un reto “ Eva Sáenz Royo Universidad de Zaragoza
10:00 - 10:30	“Estado autonómico y UE: un reto“

10:30 - 11:00 Mahai ingurua: "Debate sobre las intervenciones"

César Colino Camara | UNED (Moderatzailea)

11:00 - 11:30 Pausa café

11:30 - 13:00 "La financiación autonómica: los retos del sistema común y el encaje de los sistemas forales"

Julio López Laborda | Universidad de Zaragoza - Núria Bosch Roca

Ignacio Zubiri Oria | UPV/EHU

Núria Bosch Roca | Universidad de Barcelona

13:00 - 13:15 "El sistema autonómico en España en perspectiva federal"

Alberto López Basaguren | UPV/EHU - Director

13:15 - 13:30 Amaiera instituzionala

Iñigo Urkullu Renteria | Gobierno Vasco Eusko Jaurlaritza - Lehendakari

---

Zuzendaritza

Alberto López Basaguren

UPV/EHU, Catedrático de Derecho Constitucional

Konstituzio Zuznebidetako katedraduna (EHU). Life Member Clare hall College, Cambridgeko Unibertsitatea (EB). EUEEGko Adituen Komiteko kide (2006-2013). Euskararen Aholu Batzordeko kide (2007-2016). Ebazpen Batzordea (2009-2015). Azkenik argitaratutako lanak: . (2023) «Multilingual Federations: Language regimes and policies», C. Colino (ed.): Handbook on Federations and federal studies, Elgar: Cheltenham (forthcoming) . (2022) «Cuestiones territoriales y secesión: reflexiones comparadas en la democracia de emergencia», Rivista di diritto pubblico comparato ed europeo, vol 52, n.º 3, pp. 223-237 . (2022) Minority Languages in Spain. Recognition, Promotion and Some Conflicts, Ottawa: Forum of Federations (Antonio López Castillorekin elkarlanean) . (2022) «El Tribunal Constitucional frente a la emergencia pandémica (SSTC 148/2021, 168/2021 y 183/2021)», Revista Española de Derecho Constitucional, n.º 125, pp. 237-282 . (2021) «Sobre elecciones en tiempo de pandemia. A propósito de la suspensión de las elecciones en Euskadi y Galicia y de la anulación de la suspensión de las elecciones en Cataluña», Legebiltzarreko Aldizkaria - LEGAL- Revista del Parlamento Vasco, n.º 2, pp. 136-171

Ainhoa Novo Arbona

UPV/EHU, Profesora agregada

Gizarte eta Komunikazio Zientzien Fakultateko (UPV/EHU) Politika eta Administrazio Zientzien Saileko irakasle doktorea. Gizarte eta Komunikazio Zientzien Fakultateko Irakaskuntza Antolakuntzako dekanordea eta Zientzia Politiko eta Kudeaketa Publikoko Gradu koordinatzailea izan da. Duela bost urtetik hona, Euskal Herriko Unibertsitateko Gradu Batzordeko kide da eta, gainera, Zientzia Politikoari buruzko Espainiako Aldizkariaren Argitalpen Kontseiluko kide. Politika publikoak, bereziki berdintasunekoak eta sistema federalak izan dira bere ikerketa-ildo nagusiak.

Irakasleak

Maite Barruetabeña Zenekorta

Gipuzkoako Foru Aldundia

Nùria Bosch Roca

Ana Carmona

César Colino Camara

María Isabel González Pascual

Profesora agregada de derecho de la Universitat Pompeu Fabra. Asesora en el Gabinete de la Ministra de Política Territorial y Portavoz del Gobierno. Doctora en Derecho por la Universidad de Salamanca e investigadora post-doctoral en Heidelberg (2004-2006). Sus líneas de investigación principales son federalismo, cooperación judicial en el ámbito penal, y derechos sociales en la UE. Ganadora del premio del IEA con su trabajo sobre las CCAA en la UE (2013) y del Accésit del IVAP por Las salvaguardas de la autonomía política. De la crisis del euro a la crisis del coronavirus (2021). Sus últimas publicaciones son *Fundamental Rights in the EU Area of Freedom, Security and Justice* (Cambridge University Press, 2021, Coed. con Sara Iglesias), *Social Rights and the EMU* (EE, 2022, Coed. con Aida Torres) y *Spain: Aligning with the CPRD through centralization* (CL. Hart, 2023 Cod. D. Ferri, F. Palermo & G. Martinico)

Julio López Laborda

Lourdes Pérez Rebollar

Diario Vasco egunkariko zuzendariordea. Euskal Herriko Unibertsitatean Informazio Zientzietan lizentziatua. Antena 3 Irratian, Radio Bilbao-Cadena Ser irratian eta Radio Euskadin prestakuntza-aldi bat egin ondoren, 1995ean El Correo egunkariko erredakzioan sartu nintzen, Bilbon. Politika ataleko erredaktore izan nintzen hamarkada batez, Eusko Jaurlaritzaren eta ETaren Legebiltzarraren, auzitegien eta terrorismoaren jardueran zentratuta. 2006ko abenduan, iritzi-buru izendatu zuten Vocentoko Argitalpen Edukien Zuzendaritzan, eta taldearen eskualdeko hamabi egunkarietako artikuluen eta argitalpenen ekoizpenari buruzko erantzukizuna hartu zuen. 2010eko otsailean El Diario Vasco egunkariko erredakzio-buru izatera pasa zen, eta zuzendariorde izendatu ninduten 2018ko otsailean. Egunkariko ohiko artikulugilea naiz. Noizbehinkako hizlaria eta Alzheimerre eta zahartzea ardatz dituen Aubixa Fundazioko patroia.

Patricia Popelier

Ximo Puig

Francisco J. Romero Caro

José Tudela Aranda

Iñigo Urkullu Renteria

Eva Sáenz Royo

Eva Sáenz Royo es Profesora Titular de Derecho Constitucional en la Universidad de Zaragoza. Licenciada en Derecho en junio de 1997 por esta Universidad con la calificación media de "Sobresaliente". Doctora en Derecho en junio de 2002 con la calificación de "Sobresaliente Cum Laude"

tras la obtención entre 1999 y 2002 de la beca predoctoral FPU del Ministerio de Educación y Cultura. Tiene más de 50 publicaciones entre artículos en revistas especializadas y colaboraciones en libros de derecho constitucional. Además, es autora de un Manual de Derecho Constitucional (Prensas de la Universidad de Zaragoza, 2017; 2ª edición de 2019; 3ª edición de 2022) y cuatro monografías: "Estado social y descentralización política", Thomson-civitas, 2003; "Desmontando mitos sobre el Estado Autonomico", Marcial Pons, 2014; "El referéndum en España", Marcial Pons, 2018; "La financiación de la sanidad y de la educación en el Estado Autonomico", Marcial Pons, 2022. Es co-editora o coordinadora en los libros: "La participación política directa. Referéndum y consultas populares", Comuniter, 2013; "La reforma del Estado de partidos", Marcial Pons, 2016; "La funcionalidad del referéndum en la democracia representativa", Tirant Lo Blanch, 2017; "Referéndums y

Karl-Peter Sommermann.

Ignacio Zubiri Oria

Matrikula prezioak

AURREZ AURRE	2023-05-31 ARTE	2023-09-04 ARTE
Gazte tarifa	25,00 EUR	59,00 EUR
Orokorra	-	84,00 EUR
Matrikula murriztua orokorra	-	71,00 EUR
Matrikula exentzia	-	59,00 EUR

Kokalekua

Miramar Jauregia

Mirakontxa pasealekua 48, 20007 Donostia

Gipuzkoa